

1954

TMMOB

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
ODASI

İZMİR ŞUBESİ BÜLTENİ

YIL:21 SAYI:230 TEMMUZ 2009

Ayda bir çıkar.
Elektrik Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi
Üyelerine Ücretsiz Yollarır.**Elektrik Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi Adına Sahibi:**
N. Sedat GÜLŞEN**Yazı İşleri Sorumlusu**
Özcan UĞURLU**Yayın Komisyonu**Avni GÜNDÜZ
M. Macit MUTAF
Ahmet BECERİK
M. Serdar ÇINARLI
Ulaş BİRGÖR
Tahir Emre KALAYCI
Ömer KARAKUL
Semra YAMIŞ
Dilek CERİT**Yayına Hazırlayan**
Kamer TÜRKYILMAZ**Yazışma Adresi:**
EMO İzmir Şubesi
1337 Sk. No: 16 K:8
Çankaya-İZMİR
Tel/Faks: 0.232.489 34 35
izmir@emo.org.tr.
http://izmir.emo.org.tr**Yayın Türü**
Yerel Süreli Yayın**Baskı**
EMKA Matbaacılık
1203 Sok. No : 18/A
Baltalı İş Mrk. C Blok
Yenişehir-İZMİR
Tel : 0232. 457 43 43**Baskı Tarihi:**
10.07.2009**Basım Adedi**
3500EMO İzmir Şubesi Bülteninde
yayınlanan her türlü haber ve yazı
izin almak koşulu ile kullanılabilir.
Yayınlanan yazılardan yazarları
sorumludur.**DUY'UN ARTIK !**

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği'nde (DUY) bazı değişiklikler yaparak 14 Nisan 2009 tarihli Resmi Gazete'de yönetmelik değişikliğini yayınladı. Amacı aktif elektrik enerjisi arz ve talebinin dengelenmesine ve uzlaştırmanın gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esaslarını belirlemek olan yönetmelikle kamuoyu 1 Ağustos 2006 tarihinde tanışmıştı. Temmuz ayı başında bir akşam, şirketlerin elektrik enerjisi üretmemesi sonucu arasında İzmir'in de yer aldığı Ege Bölgesi'ndeki 13 ilde yaşanan elektrik kesintisi sonrasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı elektrik enerjisi üreten otoprodüktör şirketleri ile uzlaşmaya giderek DUY olarak adlandırılan yönetmeliği yayınlamıştı. Elektrik karaborsası olarak da adlandırılan yöntem ile elektrik enerjisi bedeli dengeleme ve uzlaştırma adı altında enerji sağlayan şirketlere bırakılmıştı. Şirketler kendileri tarafından belirlenen birim bedeller üzerinden üretimlerini DUY olarak isimlendirilen havuza aktarmış, üretimlerini yüksek bedellerle garantili satış haline dönüştürmüştür.

TEK'in parçalanarak gerek üretim, gerekse dağıtım yapısının özelleştirilmesi geçmişte kamuoyuna daha verimli işletmeler ve rekabet sonrasında ucuz enerji bedelinin sunulması olarak lanse edilmesine karşın artan enerji bedelleri ile halkımız daha da mağdur duruma sokulmuştur. Göreceli olarak çok enerji tüketen büyük işletmeler ülkenin diğer bölgelerinde bulunan farklı enerji üretici firmalar ile enerji alım sözleşmeleri yapmış olmalarına karşın, firmalar ürettikleri enerjilerini DUY kapsamında TETAŞ'a daha pahalıya satarak daha fazla kar ettikleri için işletmelerle yaptıkları anlaşmaları bir bir iptal etmişlerdir. TEDAŞ'a bağlı Dağıtım Şirketleri işletmelere farklı bir üreticiden elektrik alabileceğini yazılı olarak bildiriyor olmalarına karşın bu yazışmalar sadece mevzuatın yerine getirilmesinden öteye geçememiştir. Özellikle elektrik üretiminin ciddi artış gösterdiği dönemde serbest piyasa uygulamaları nedeni ile kamuya enerji üretim santrali yatırımı yaptırılmamıştır, buna karşın özel sektör de alınan yüzlerce lisansa rağmen yatırım yapmayarak arz açığı oluşturmuş ve oluşan bu karaborsa sistemi ile fiyatlar sürekli tırmanmıştır. Geçmişte doğalgaz fiyatlarının artışı gerekçe göstererek şikayetçi olan ve santrallerini kapatacaklarını söyleyen otoprodüktör şirketlerinin şimdi DUY sistemi ile hiçbir şikayetleri kalmamıştır.

Oluşan karaborsada yüksek bedellerle alınan enerji özellikle kamu tarafından işletilen hidroelektrik santralleri üretimi ile karıştırılıyor olmasına karşın vatandaşın satılan enerji bedeli ile karşılaştırıldığında dağıtım şirketlerinin zararı olarak yansıtılmaktaydı. Üstelik Dağıtım Şirketlerinin özelleştirilmesi sürecinde böylesi bir zarar kamu tarafından katlanılıyor olmasına karşın özel şirketlere yüklenilemezdi. Yüksek Planlama Kurulu kararı ile 2008 yılında Maliyet Esaslı Fiyatlandırma Mekanizması aynı yılda Ocak, Nisan, Temmuz, Ekim aylarında olmak üzere 4 kez gerçekleştirilecek otomatik zam uygulamasına geçilmiş oldu. Özellikle elektrik enerjimizin %50 sinin de doğalgazdan sağlanıyor olması gerekçesi ile doğalgaz bedeline bağlı enerji üretim maliyetleri esas alınarak 2008 yılında tüketicilere yüksek oranlarda elektrik enerjisi bedeline zamlar yansıtılmıştı. 2007 Aralık ayından itibaren 10 ay süre içerisinde fon, vergi vb hariç çıplak fiyat %64,5 oranında arttırılmıştır.

Ekonomik kriz nedenli bir daralmanın günümüzde yaşandığı bir gerçektir. 2009 yılında da belirgin bir talep daralması yaşanmaktadır. BOTAŞ 2008 yılı Aralık ayına göre doğalgaz satış fiyatını %61 oranında indirmiştir. Satış rakamları Şubat ve Mayıs aylarında yansıtılmış olmasına karşın ne yazık ki bu sefer Maliyet Esaslı Fiyatlandırma Mekanizması işletilmemiş, her dönem halkımıza zam olarak yansıyan doğalgaz bedeli değişikliği bu sefer indirim olarak yansıtılmamıştır. Oysa yaratılan sistemin hep zam hep zam anlayışında olduğu apaçık ortadadır. Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi raporlarında bile DUY piyasasında Ocak-Mayıs 2009 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre dengesizlik fiyatında bir düşüş yaşandığı vurgulanmaktadır. EPDK Temmuz ayında elektrik enerjisi bedeline zam yapmayacaklarını açıklamış, ancak maliyet nedenli indirimden hiç söz etmemiştir. Buna karşın yapılan yönetmelik değişiklikleri ile karaborsa sistemine yeni düzenlemeler getirilmektedir. Fiyat garantisi yeni sistemle saatlik baza indirgenmekte, yapılan diğer değişiklikler ile sistem daha da karmaşık hale gelmektedir.

IMF ve Dünya Bankasının dayatmaları ile başlatılan özelleştirmelerin ve DUY gibi uygulamaların halkımıza bir yarar sağlamadığı, aksine gerek kamusal varlıklarımızın elden çıkartılması gerekse hizmetlerin devredilmesi ile daha da yoksullaşma sürecine girildiği açıkça görülmektedir. Başta DUY gibi karaborsa düzeni hemen terk edilmeli, enerji açığı kamu yatırımları ve kamulaştırma ile kapatılmalıdır. Günümüzde pırlanta da bile KDV yokken elektrik enerjisi bedelindeki %18 oran ivedi su ve gıda da olduğu gibi ilk aşamada %8'e düşürülmelidir.

Yetkililerin duyması, halkımızın da artık farkına varması ümidi ile esen kalın.

N. Sedat GÜLŞEN
Şube Yönetim Kurulu Başkanı